

Universiteit Leiden

ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

Geldig vanaf 1 september 2015

Bacheloropleiding Bestuurskunde

Deze onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, vervolgopleiding
5. Toegang en toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Overgangsbepalingen
8. Slotbepalingen

Bijlagen

- E-Studiegids Bachelor Bestuurskunde en de Pre-masters Management van de Publieke Sector en Public Administration/ Crisis and Security Management.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bachelor opleiding Bestuurskunde en de Premasters Management van de Publieke Sector en Public Administration/ Crisis and Security Management hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit Campus Den Haag van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit, en wordt in Den Haag verzorgd door het Instituut Bestuurskunde.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. ects: het European Credit Transfer System;
- b. e-studiegids: de elektronische studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling;
- c. examen: omvat de tentamens verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, van de wet;
- d. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd krachtens artikel 7.12a van de wet;
- e. examiner: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- f. judicium: predikaat waarmee wordt blijk gegeven van een bepaalde gemiddelde score of bekwaamheid;
- g. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register¹ van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- h. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen¹;
- i. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- j. opleiding: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de

---

¹ Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te raadplegen op www.onderwijs.leidenuniv.nl/onderwijsbeleid

verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;

- k. praktische oefening: een praktische oefening als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onderdeel van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een bachelor scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
  - het doorlopen van een stage, of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- l. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;
- m. propedeuse: de propedeutische fase van de opleiding, als onderdeel van de opleiding, die is bedoeld in artikel 7.8 van de wet;
- n. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- o. studiepunt: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- p. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinator. Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen bestaan;
- q. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen;
- r. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- s. eerste beoordelaar: examinator die de student begeleidt bij de vervaardiging van het afstudeerverslag en die dit beoordeelt;
- t. tweede beoordelaar: examinator waaraan het afstudeerverslag wordt voorgelegd en die dit beoordeelt.

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 **Gedragscodes**

1.3.1 Op het onderwijs van de opleiding zijn de regels zoals vastgelegd in de Gedragscode docenten en studenten binnen ict en onderwijs² van toepassing, alsmede de (aanvullende) facultaire gedragsregels³.

1.3.2 De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten⁴ is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

Hoofdstuk 2 **Beschrijving van de opleiding**

Artikel 2.1 **Doel van de opleiding**

De opleiding Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden is een fulltime academische opleiding. Dit betekent dat onderwijs en wetenschappelijk onderzoek aan elkaar worden gekoppeld. Het onderwijsprogramma is gericht op de ontwikkeling van het analytisch vermogen vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke houding. Het biedt studenten brede kennis van relevante bestuurskundige theorieën inzichten en stelt hen daarmee in staat om maatschappelijk relevante vraagstukken te doorgronden en aanbevelingen te doen ter verbetering van de bestuurspraktijk.

De opleiding Bestuurskunde heeft de volgende karakteristieken:

- Het Instituut Bestuurskunde beschouwt bestuurskunde als een zelfstandige discipline die zich toelegt op de bestudering van institutionele arrangementen voor openbare dienstverlening. Het openbaar bestuur in de brede zin van het woord vormt het centrale studieobject. Bij de bestudering van het openbaar bestuur wordt kennis vanuit verschillende disciplines, zoals economie, rechtswetenschap, sociologie en politicologie geïntegreerd en toegepast. Daarbij wordt gewerkt vanuit een theoretisch empirische benadering en volgens methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek.
- Zowel klassieke als actuele bestuurskundige thema's staan centraal binnen het curriculum. Zo is er aandacht voor de structuur en het functioneren van verschillende politiek-bestuurlijke systemen in nationaal en internationaal perspectief, organisatie en (financieel) management van het openbaar bestuur, de relatie tussen publiek en privaat bestuur, (economische) beleidsvraagstukken, en ethische en normatieve kwesties.
- Het onderwijsprogramma kenmerkt zich door een multilevel governance perspectief.
- Met de opleiding Bestuurskunde wordt de wisselwerking tussen wetenschappelijke kennis en de bestuurspraktijk gezocht. Dit houdt onder meer in dat studenten leren hoe belangrijke theoretische inzichten relevant zijn voor de dagelijkse praktijk van de publieke sector.

Artikel 2.2 **Afstudeerrichtingen**

De bacheloropleiding Bestuurskunde kent de volgende afstudeerrichtingen:

1. Beleid, Bestuur en Organisatie (BBO)
2. Economie, Bestuur en Management (EBM)

---

² De Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 30 juni 2005 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-ict-en-onderwijs.html.

³ De gedragscode van de Faculteit Campus Den Haag is te raadplegen op

<http://www.campusdenhaag.nl/studenten/rechten-regelgeving/gedragscode.html>

⁴ De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is vastgesteld door het College van Bestuur op 19 oktober 2010 en is te raadplegen op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/gedragscode-omgangsvormen.pdf>.

Artikel 2.3 **Eindkwalificaties**

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt:

Kennis en inzicht

1. Heeft globaal inzicht in het eigen karakter van het bestuur in de publieke sector, op nationaal en internationaal niveau;
2. Heeft op algemeen niveau inzicht in normatieve vraagstukken en ethiek van openbaar bestuur;
3. Heeft een algemeen inzicht in veranderingsprocessen, zowel van maatschappelijke als van bestuurlijke aard;
4. Heeft algemene kennis van de intellectuele geschiedenis en traditie van de bestuurskunde, evenals de belangrijkste bestuurskundige theorieën.

Toepassen kennis en inzicht

5. Beschikt over basisvaardigheden in analytisch en conceptueel denkvermogen;
6. Heeft een basisvorming in het ontwerpen en uitvoeren van sociaalwetenschappelijk onderzoek;
7. Is in staat om kennis afkomstig uit diverse aspectwetenschappen binnen de bestuurskunde te integreren en toe te passen.
8. Heeft praktische ervaring en kennis opgedaan door middel van het verrichten van onderzoek en/of het lopen van stages.

Oordeelsvorming

9. Heeft een ontwikkeld oordeelsvermogen voor normatieve en ethische spanningsvelden binnen het openbaar bestuur.
10. Heeft een kritische attitude en internationale oriëntatie;
11. Kan verschillende informatiebronnen op een kritische wijze op waarde schatten;
12. Is in staat om op een heldere wijze te kunnen argumenteren en te reflecteren op argumentatie van anderen;
13. Is in staat om een oordeel te vormen dat gebaseerd is op relevante sociaal-maatschappelijke en wetenschappelijke aspecten.

Communicatie

14. Kan effectief functioneren in de bestuurlijke praktijk en optreden als makelaar tussen vakinhoudelijke specialisten;
15. Bezit basisvaardigheden om zich schriftelijk en mondeling adequaat uit te drukken, zowel zelfstandig als ook in groepsverband;

Leervaardigheden

16. Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie op masterniveau aan te gaan;
17. Is in staat de studie zelfstandig te plannen en te organiseren.

Artikel 2.4 **Inrichting van de opleiding**

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

Artikel 2.5   **Studielast**

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten. De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6   **Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling**

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de uniforme semesterindeling⁵.

Artikel 2.7   **Minoren**

2.7.1   Onder bevoegdheid van de hieronder genoemde examencommissie(s) worden de volgende minoren aangeboden:

1.   Minor Safety, Security, and Justice; deze minor wordt mede georganiseerd met de Technische Universiteit Delft, voor het onderwijs is de OER van de opleiding Bestuurskunde van toepassing en is de examencommissie Bestuurskunde bevoegd.
2.   Minor Overheid & Samenleving .

2.7.2   De beschrijving van de onderwijseenheden behorend tot de desbetreffende minor zijn opgenomen in de e-studiegids. In de e-studiegids is voorts vastgelegd welke examencommissie bevoegd is voor de toetsing van de afzonderlijke onderwijseenheden van de minor.

2.7.3   De educatieve minoren vallen onder de verantwoordelijkheid van de examencommissie van het ICLON.

2.7.4   Onderwijseenheden die worden aangeboden in het kader van het Honours-onderwijs vallen onder de examencommissie van de Honours Academy⁶.

Artikel 2.8   **Examens van de opleiding**

2.8.1   In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a.   het propedeutisch examen
- b.   het bachelorexamen

Alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden, dient het propedeutisch examen met goed gevolg te zijn afgelegd.

Artikel 2.9   **Voertaal**

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁶ zijn de voertalen binnen de opleiding *Nederlands en Engels*. De student wordt geacht de gebruikte voertaal(talen) binnen de opleiding voldoende te beheersen.

---

⁵ De uniforme semesterindeling, inclusief de toelichting hierop, is vastgesteld door het College van Bestuur op 14 oktober 2004 en gewijzigd op 12 januari 2010.

⁶ [http://media.leidenuniv.nl/legacy/20131112-onderwijsreglement-def-goede-links-\(3\).pdf](http://media.leidenuniv.nl/legacy/20131112-onderwijsreglement-def-goede-links-(3).pdf).

Artikel 2.10 **Kwaliteit**

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO⁷ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Hoofdstuk 3 **Onderwijsprogramma**

Artikel 3.1 **Verplichte onderwijseenheden**

3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden met een totale studielast van 150 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.

3.1.2 In de e-studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau⁸, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma.

3.1.3. Bij deelname van minder dan 8 studenten aan een niet-verplicht vak (keuze- of specialisatievak) kan het opleidingsbestuur besluiten om dit vak niet of op andere wijze aan te bieden; studenten wordt dan een alternatief geboden.

Artikel 3.2 **Keuzevrijheid**

3.2.1 Naast de in 3.1.1 genoemde onderwijseenheden kiest de student stage dan wel onderwijseenheden met een totale studielast van 30 studiepunten uit de aangeboden onderwijseenheden.

3.2.2 De keuze van de onderwijseenheden dan wel stage behoeft de goedkeuring van de examencommissie. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang en het niveau van het gekozen pakket. Deze goedkeuring is niet vereist indien het minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten betreft die als zodanig zijn opgenomen in het Leids universitair register opleidingen én in de e-studiegids.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel onderwijs in aanmerking.

3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de keuzeruimte.

3.2.5 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat

---

⁷ De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie.

⁸ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

programma wordt geacht te behoren⁹. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

3.2.6 In afwijking van het gestelde in 3.2.2 kunnen de volgende minoren niet worden gekozen omdat de inhoud geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijseenheden van de opleiding:

- Overheid & Samenleving

Artikel 3.3 **Praktische oefeningen**

3.3.1 Bij elk van de in de e-studiegids vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelneming aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 In de e-studiegids staan omvang en studielast van de bachelor scriptie beschreven; daarbij zijn de normen vermeld waaraan de bachelor scriptie moet voldoen en de gang van zaken rond de begeleiding.

Artikel 3.4 **Deelname aan een onderwijseenheid**

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd. Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In het opleidingsspecifieke deel is beschreven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Artikel 3.5 **Verspreiding studiematerialen**

3.5.1 Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de desbetreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens, vervolgopleiding

Artikel 4.1 **Tentamengelegenheid**

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden.

4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelneming aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische

---

⁹ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1., met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.

4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de e-studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.5 De student is verplicht deel te nemen aan het tentamen bij de eerste gelegenheid die daartoe wordt geboden nadat het onderwijs voor de desbetreffende onderwijseenheid is beëindigd, tenzij de examencommissie in individuele gevallen anders besluit. Indien de student niet heeft deelgenomen aan de eerste gelegenheid is hij uitgesloten van deelname aan de tweede gelegenheid.

4.1.6 Toelating tot een tweede tentamengelegenheid is aan de volgende voorwaarde verbonden: bij de eerste tentamengelegenheid mag niet lager dan een 3.0 als resultaat behaald zijn. De examencommissie kan overige voorwaarden aan de toelating tot een tweede tentamengelegenheid verbinden; deze voorwaarden zijn gespecificeerd in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

4.1.7 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een extra herkansing toestaan, dit op verzoek van de student.

4.1.8 Indien het tentamen verbonden aan een onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd, en een student neemt daaraan zonder toestemming van de examencommissie opnieuw deel, dan wordt het resultaat van het laatst afgelegde tentamen niet beoordeeld.

Artikel 4.2 **Verplichte volgorde**

4.2.1 De tentamens waaraan niet mag worden deelgenomen alvorens de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd, zijn opgenomen in de e-studiegids.

4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 **Vorm van de tentamens**

4.3.1 In de e-studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deoltoetsen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel door middel van een vaardigheidstest wordt afgelegd.

4.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-studiegids is vastgelegd.

4.3.3 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De

examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking¹⁰, deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.4 Op verzoeken over aanpassingen die de examinering betreffen, beslist de examencommissie.

4.3.5 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal, in het Engels.

4.3.6 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht.

4.3.7 Het afstudeerverslag wordt gepresenteerd op een in de e-studiegids omschreven wijze.

Artikel 4.4 **Mondelinge tentamens**

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 **Regels examencommissie**

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.

4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examinatoren is gewaarborgd.

4.5.3 Daarnaast stelt de examencommissie de procedure vast voor de aanwijzing van een eerste en tweede beoordelaar van het afstudeerverslag, alsmede de procedure rond de beoordeling van het afstudeerverslag en de wijze van verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de eerste en de tweede beoordelaar, waaronder de bepaling van het cijfer.

Artikel 4.6 **Oordeel**

4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een daarop betrekking hebbende schriftelijke verklaring uit.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deeltoets is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deeltoets vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk of digitaal bewijsstuk van het oordeel aan de student.

---

¹⁰ Het protocol studeren met een functiebeperking is te vinden op:
<http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/studeren-met-een-functiebeperking.html>

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student medegedeeld.

4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal, tussen 1,0 tot 10,0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5,0 en 6,0.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6,0 of hoger is.

4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als het behalen van een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de WHW.

4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie stelt regels op waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deeltentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

Artikel 4.7 **Geldigheidsduur**

4.7.1 Elk tentamen en verleende vrijstelling in de propedeuse heeft een geldigheidsduur van 4 jaar, behoudens wanneer het propedeutisch examen is behaald. In dat geval geldt het bepaalde in lid 2.

4.7.2 Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

4.7.3 Elk tentamen en verleende vrijstelling uit de post-propedeuse heeft een geldigheidsduur van tenminste 4 jaar.

4.7.4 De examencommissie kan conform de door haar gestelde richtlijnen, op verzoek van de examinandus, de geldigheidsduur met telkens één jaar verlengen (vgl. art. 4.9 regels en richtlijnen examencommissie).

4.7.5 De in de leden 1 en 3 genoemde geldigheidsduur gaat in 1 september van het studiejaar na het behalen van het cijfer of verlenen van de vrijstelling.

Artikel 4.8 **Inzagerecht en nabespreking**

4.8.1 Gedurende dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

4.8.2 Gedurende de in 4.8.1 genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.8.3 Op verzoek van de student vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met de uitslag van het tentamen bekend gemaakt.

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.

4.8.5 De nabespreking geschiedt op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de nabespreking bedoeld in 4.8.3, dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 **Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen**

4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
- met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

Artikel 4.10 **Examen**

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de afstudeerrichting van de opleiding is verzorgd door de Universiteit Leiden en de Technische Universiteit Delft gezamenlijk in het geval van de Minor Safety, Security, and Justice.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling¹¹ als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op de uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan.

---

¹¹ Regeling uitstel afstuderen Universiteit Leiden: <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-uitstel-afstuderen-universiteit-leiden.html>.

4.10.5 Het verzoek dient binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen te zijn ingediend via het daartoe bestemde formulier.

4.10.6 Overeenkomstig de regeling¹¹ als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de betreffende opleiding van vier jaar niet wordt overschreden.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands en in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 **Graadverlening**

4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Bachelor verleend met de toevoeging «of Science».

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 **Judicia**

4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde van de behaalde cijfers van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die tentamens waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd.

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde studiepunten.

4.12.4 Op het getuigschrift en op het diploma-supplement wordt het predicaat 'cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:

Voor het bachelorexamen geldt:

- alle onderwijseenheden van de bacheloropleiding zijn met tenminste een 6,0 afgerond;
- het gewogen gemiddelde is een 8,0 of hoger;
- voor de bachelorthesis is minimaal een 8,0 behaald;
- het bachelorexamen is binnen vier studiejaar behaald.

Voor het propedeuse-examen geldt dat:

- het gewogen gemiddelde is een 8,0 of hoger;
- het propedeuse-examen is binnen een jaar behaald.

4.12.5 Op het getuigschrift en op het diploma-supplement wordt het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:

Voor het bachelor-examen geldt:

- alle onderwijseenheden zijn met tenminste een 6,0 afgerond;

- het gewogen gemiddelde is een 9,0 of hoger;
- voor de bachelorthesis is minimaal een 9,0 behaald;
- het bachelorexamen is binnen drie studiejaar behaald.

Voor het propedeuse-examen geldt:

- een student als gewogen gemiddelde 9,0 of hoger heeft behaald;
- het propedeuse-examen is binnen een jaar behaald.

4.12.6 De examencommissie kan in andere, bijzondere gevallen een predicaat verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.

Artikel 4.13 **Vervolgopleiding**

4.13.1 Niet van toepassing

4.13.2 Voor masteropleidingen en afstudeerrichtingen kunnen er eisen worden gesteld aan de toelating. Deze eisen zijn vermeld in de Onderwijs- en examenregeling van de betreffende masteropleiding.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding

Paragraaf 5.1 Rechtstreekse toegang

Artikel 5.1 Rechtstreekse toegang

5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24 en 7.25 van de wet.

5.1.2 De regeling omtrent toelating tot de bacheloropleiding is vastgelegd in de regeling inschrijving van de Universiteit Leiden¹².

5.1.3 Het College van Bestuur kan de toegang in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.

Paragraaf 5.2 Toelating

Artikel 5.2 Toelating met hbo-propedeuse

De bezitter van een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd propedeutisch examen aan een hogeschool die niet in het bezit is van een diploma als bedoeld in artikel 7.24, eerste lid, dan wel een op grond van het tweede lid bij ministeriële regeling als ten minste gelijkwaardig aangemerkt

¹² <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-inschrijving-collegeld-examengeld.html>.

onderscheidenlijk naar het oordeel van het instellingsbestuur daaraan ten minste gelijkwaardig diploma wordt toegelaten tot de propedeutische fase van de opleiding.

Artikel 5.3 **Vervangende eisen ‘oude stijl’- VWO**

Voor de bezitter van een VWO-diploma, dat is behaald volgens de op 31 juli 1998 geldende en krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs vastgestelde voorschriften worden eventuele deficiënties vervuld door het afleggen van toetsen op het niveau van het VWO -eindexamen. Om deficiënties vast te stellen dient men contact op te nemen met de studieadviseur van de opleiding.

Artikel 5.4 **Gelijkwaardige vooropleiding**

Degene die niet in het bezit is van een VWO -diploma maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in artikel 5.5 op het niveau van het VWO-eindexamen in het profiel dat directe toegang geeft.

Artikel 5.5 **Nadere vooropleidingseisen en deficiënties**

Niet van toepassing

Artikel 5.6 **Nederlandse taal**

5.6.1 Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het Toelatingsexamen Universiteit Leiden – Gevorderden (TUL gevorderd / TUL advanced) georganiseerd door de Universiteit Leiden. Een diploma van de Internationale School wordt beschouwd als een buiten Nederland afgegeven diploma.

5.6.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.6.1 bedoelde examen.

Artikel 5.7 **Colloquium Doctum**

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het door de opleiding in de OER nader te bepalen niveau:

vak	niveau
Engels	Vwo staatsexamen
	IELTS 6.0 (alleen academisch modules)
	Toefl Internet 79/80
Wiskunde C	Vwo staatsexamen
Nederlands	Vwo staatsexamen

Voorafgaand aan de staatsexamens dient een gesprek met de studieadviseur plaats te vinden over geschiktheid en motivatie van de aanvrager.

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 Studievoortgangadministratie

6.1.1 Het opleidingsbestuur registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 Het opleidingsbestuur verschaft de student ten minste 1 keer per jaar een overzicht van de door hem behaalde studieresultaten.

6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij voornemens is deel te nemen.

Artikel 6.2 Introductie en begeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding en ten behoeve van de studievoortgang, zoals vastgelegd in de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden.¹³

Artikel 6.3 Studieadvies

6.3.1 In zijn eerste en tweede jaar van inschrijving krijgt elke student schriftelijk advies over de voortzetting van zijn opleiding. De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies. Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor de consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar.

6.3.2 *Niet van toepassing.*

6.3.3 Een bindend negatief advies waaraan een afwijzing is verbonden geldt uitsluitend voor de opleiding en bijbehorende afstudeerrichtingen waarvoor de student ingeschreven staat.

6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

---

¹³ <http://media.leidenuniv.nl/legacy/bsa-regeling-universiteit-leiden-2013.pdf>.

Artikel 6.4 **Topsport**

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

Artikel 6.5 **Handicap of chronische ziekte**

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen¹⁴. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen. De opleiding neemt hierbij de individuele functiebeperking van de student in acht, maar houdt rekening met de eindtermen van de opleiding en de proportionaliteit van de mogelijke maatregelen.

Artikel 6.6 **Buitenlands verblijf en stage**

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging te beperken.

Hoofdstuk 7 **Overgangsbepalingen**

Artikel 7.1 **Bepalingen betreffende eerder voor de opleiding ingeschreven studenten**

7.1.1 Met ingang van 1 september 2012 geldt voor studenten die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven dat de Onderwijs- en examenregeling voor de duur van één jaar van kracht blijft.

7.1.2 Niet van toepassing.

7.1.3 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip langer dan vijf jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden, dan wel op verzoek van de student, kan de examencommissie de Onderwijs- en examenregeling zoals die gold in enig jaar niet langer dan vijf jaar voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden op hem van toepassing verklaren.

7.1.4 Indien onderwijsseenheden als bedoeld in de artikelen 3.1.1 en 3.2 van de op grond van 7.1.1, 7.1.2 of 7.1.3 van toepassing zijnde Onderwijs- en examenregeling niet meer worden aangeboden, dan wijst de examencommissie vervangende onderwijsseenheden aan. Zo nodig worden onderwijsseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.

Hoofdstuk 8 **Slotbepalingen**

Artikel 8.1 **Wijziging**

---

¹⁴ <http://media.leidenuniv.nl/legacy/protocol-studeren-met-een-functiebeperking-2012-versie-cvb-28-08-12.pdf>.

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 **Bekendmaking**

De opleiding draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de universitaire website.

Artikel 8.3 **Inwerkingtreding**

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2015.